

Vejledning om håndtering af særlovstilladelser i netfremskyndelsesområder

Kontor/afdeling
Land og sol

Dato
28-05-2025

J nr. 2025 - 8867

Når Energinets netinfrastrukturprojekter, såsom elmaster, kabler eller stationer placeres inden for et netfremskyndelsesområde, kan projektet følge en ændret tilladelsesproces og undtages fra flere miljømæssige vurderinger, der ellers sædvanligvis kræves for denne type projekter. Formålet med den ændrede proces er at fremskynde udbygningen af den nødvendige netinfrastruktur til integration af vedvarende energi. Der kan læses mere om netfremskyndelsesområder på [Energistyrelsens hjemmeside](#).

Selvom projekter i netfremskyndelsesområder undtages fra visse vurderinger, skal de fortsat opnå de miljømæssige tilladelser og dispensationer, der følger af gældende lovgivning. Kommunerne skal derfor fortsat behandle og træffe afgørelser om tilladelser og dispensationer efter fx naturbeskyttelsesloven, vandløbsloven, skovloven, fredningsbestemmelserne m.v. (herefter benævnt særlovstilladelser). Denne vejledning beskriver, hvordan oplysningsgrundlaget er ændret for projekter i netfremskyndelsesområder og skal ses som et vejledende bidrag til den konkrete håndtering af særlovstilladelser i netfremskyndelsesområder.

Undtagelser fra miljømæssige vurderinger i netfremskyndelsesområder

Et netfremskyndelsesområde udpeges af Klima- energi og forsyningsministeriet ved en områdebekendtgørelse, som er en plan, der fastsætter relevante regler om afbødende foranstaltninger for projekter i området, jf. [VE-tilladelsesprocesbekendtgørelsens § 32](#). Når Energinets projekter herefter placeres i et netfremskyndelsesområde kan de, under forudsætning af at de opfylder reglerne i områdebekendtgørelsen, undtages fra en række vurderinger:

- Miljøkonsekvensvurdering efter VVM-direktivet (direktiv 2011/92/EU).
- Vurdering af påvirkning af Natura 2000-områder i medfør af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 (direktiv 92/43/EØF).
- Artsbeskyttelsesvurdering i medfør af habitatdirektivets artikel 12, stk. 1 (direktiv 92/43/EØF).
- Vurdering af beskyttelse af vilde fuglearter efter fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5 (direktiv 2009/147/EF).

Ovenfor er oplistet de EU-retlige regler, projektet kan undtages fra. Reglerne er indarbejdet i dansk ret og undtagelserne gælder også for de regler, der udgør den danske implementering af ovennævnte bestemmelser. De love og bekendtgørelser projekterne er undtaget fra er oplistet i [VE-tilladelsesprocesbekendtgørelsens § 33](#) (se bilag 1).

De ovennævnte vurderingers miljømæssige beskyttelseshensyn varetages i stedet i planen for netfremskyndelsesområdet (områdebekendtgørelsen), der miljøvurderes.

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700
E: ens@ens.dk

www.ens.dk

Der gennemføres som en ekstra sikkerhed en særskilt screening af projektet [efter § 34 i VE-tilladelsesprocesbekendtgørelsen](#) (skal ikke forveksles med en screening efter miljøvurderingsloven). Screeningen foretages af Energistyrelsen og har til formål at vurdere, om projektet opfylder de regler og afbødende foranstaltninger, der er fastsat i områdebekendtgørelsen, der udpeger fremskyndelsesområdet. Herudover skal screeningen fastslå om projektet, på trods af planens fastsatte regler og miljøvurdering, med stor sandsynlighed og på baggrund af klar dokumentation kan give anledning til væsentlige, uforudsete miljøpåvirkninger.

Screeningen udføres af Energistyrelsen og skal gennemføres inden for 30 dage. Resultatet af screeningen er en afgørelse, der efter VEIII-direktivets ordlyd og VE-tilladelsesprocesbekendtgørelsens § 34, stk. 8, kaldes en "godkendelse i miljømæssigt perspektiv". Denne afgørelse fungerer i praksis som projektets endelige miljømæssige tilladelse, hvis funktion og retsvirkning kan sammenlignes med en § 25-tilladelse efter miljøvurderingsloven.

Nationale særlovstilladelser i netfremskyndelsesområder

Selvom projekterne i et netfremskyndelsesområde er undtaget fra de ovennævnte vurderinger, betyder det som nævnt ikke, at projekterne i området er undtaget fra at indhente relevante miljømæssige særlovstilladelser. Kommunerne skal derfor fortsat træffe afgørelser om miljømæssige tilladelser og dispensationer til Energinets projekter placeret i netfremskyndelsesområder.

Disse særlovstilladelser indebærer ofte en vurdering efter fx habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Men da Energinets projekter i netfremskyndelsesområder er fritaget fra denne vurdering, skal kommunen ved behandlingen af en konkret ansøgning ikke påse, at der er foretaget en habitatvurdering af projektet, eller at habitatdirektivet er overholdt. Kommunen vil i stedet udelukkende skulle forholde sig til de dele af særlovstilladelsen, der har et andet ophæng end EU's ovennævnte direktiver.

Den afgørende forskel for behandlingen af særlovstilladelser i netfremskyndelsesområder er således:

- at kommunen ikke skal påse, at naturbeskyttelsesdirektiverne er overholdt,
- eller anmode om, at der udarbejdes en VVM-rapport, habitatvurdering eller artsbeskyttelsesvurdering iht. naturdirektiverne og miljøvurderingsloven i forbindelse med udstedelse af en særlovstilladelse.

Det kommunen til gengæld forsat skal vurdere er, om de dele af en særlovsbestemmelse, der er forankret i national ret, er sikret overholdt, og om oplysningsgrundlaget til at kunne foretage denne vurdering er tilstrækkeligt fyldestgørende. Kommunerne kan samtidig forsat fastsætte sædvanlige vilkår i tilladelsen eller dispensationen.

Eksempler

I forhold til en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 skal kommunen afveje områdets beskyttelsesinteresser. Dette indebærer en afvejning af navnlig naturværdier og landskabelige værdier, overfor de samfundsmæssige interesser, som en dispensation tilgodeser. I netfremskyndelsesområder vil dette skulle gøres uden der foreligger en konkret habitatvurdering på projektniveau. Kommunen skal påse, at deres afgørelse om tilladelse eller dispensation bygger på et fyldestgørende grundlag. Vurderingen skal ske ud fra national ret, og som udgangspunkt på baggrund af det eksisterende oplysningsgrundlag, som Energinet har fremlagt.

Et andet eksempel er dispensation fra en fredning efter naturbeskyttelseslovens § 50. Her skal Fredningsnævnet tage stilling til, om projektet er foreneligt med formålet med den pågældende fredning. Da projekter i netfremskyndelsesområder er undtaget fra habitatvurdering, skal Fredningsnævnet ikke påse, om der er foretaget en habitatvurdering af projektet. Nævnet kan fortsat fastsætte vilkår for at sikre, at fredningens formål respekteres, men vurderingen skal ske ud fra national ret.

Et ændret oplysningsgrundlag

I praksis har reglerne om netfremskyndelsesområder den afledte konsekvens, at miljømæssige særlovstilladelser vil skulle gives på et andet oplysningsgrundlag end normalt, hvor oplysningerne fra miljøkonsekvensvurderingen af projektet som udgangspunkt lægges til grund for en tilladelse eller dispensation. Energinet kan i stedet i sin ansøgning fremlægge et oplysningsgrundlag bestående af:

- Konkret ansøgning,
- Oplysninger fra miljøvurderingen af områdebekendtgørelsen,
- Godkendelse i miljømæssigt perspektiv fra Energistyrelsen.

Kommunen skal fortsat sikre, at sagen er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes en saglig afgørelse, og kommunen kan som altid anmode Energinet om at indsende de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere, om betingelserne i den pågældende særlovsbestemmelse er opfyldt.

Der skal i den forbindelse gøres opmærksom på, at projektet er screenet og godkendt i miljømæssigt perspektiv af Energistyrelsen. Denne screening erstatter ikke kommunens egen vurdering af betingelserne i den pågældende særlovstilladelse, men det kan lægges til grund, at projektet er fundet foreneligt med naturbeskyttelsesdirektiverne. Kommunen kan derfor lægge vægt på denne vurdering – i lighed med, hvordan der ofte i særlovstilladelser lægges vægt på oplysningerne i miljøkonsekvensvurderingen og en § 25-tilladelse af et konkret projekt. Men det vil fortsat bero på en konkret vurdering, hvornår undersøgelsesprincippet er opfyldt i forhold til at vurdere den konkrete særlovs nationale beskyttelseshensyn.

Anvendelse af forsigtighedsprincippet

Kommunen kan i sin behandling af tilladelser og dispensationer i netfremskyndelsesområder fastsætte vilkår ud fra et forsigtighedsprincip.

Forsigtighedsprincippet finder anvendelse i situationer, hvor de videnskabelige oplysninger er ufuldstændige, foreløbige eller usikre, og hvor der er konkrete indikationer på, at mulige virkninger for miljøet eller for menneskers, dyrs eller planters sundhed kan være skadelige. Forsigtighedsprincippet er således relevant, hvor der foreligger en potentiel risiko for væsentlig skade på miljøet, selvom denne risiko ikke kan kvantificeres eller fastlægges endeligt. Anvendelsen af forsigtighedsprincippet beror samtidig på en samfundsmæssig vurdering af det acceptable risikoniveau.

Det er lagt til grund, at artikel 15e, stk. 3, i VEIII-direktivet fastlægger, hvilket risikoniveau der kan anses for acceptabelt i forbindelse med etablering af netinfrastruktur i fremskyndelsesområder. Bestemmelsen angiver, at der skal fastsættes yderligere vilkår i tilfælde, hvor der er "stor sandsynlighed" og "klar dokumentation", på baggrund af eksisterende data, for væsentlige, skadelige indvirkninger på miljøet, som ikke er påpeget i forbindelse med miljøvurderingen af områdebekendtgørelsen for fremskyndelsesområdet. Det er samtidig forudsat, at Energistyrelsen ikke under screeningen kan anmode Energinet om at indsamle ny data.

Kommunerne bør på denne baggrund så vidt muligt undgå at anmode om tilvejebringelse af ny data (feltundersøgelser), da det er forudsat i VEIII-direktivet, at projekter i netfremskyndelsesområder godkendes på baggrund af det materiale, der er tilvejebragt ved en miljøvurdering af planen (SMV) og godkendelsen i miljømæssigt perspektiv fra Energistyrelsen. Rammerne, der er fastsat for godkendelse i miljømæssigt perspektiv, har efter Energistirelsens opfattelse den afledte effekt, at kommunerne også må acceptere, at der kun undtagelsesvist kan kræves, at Energinet skal indhente yderligere ny data.

At feltundersøgelser kun undtagelsesvist skal udføres i netfremskyndelsesområder har herudover sammenhæng med formålet med udpegningen af området, hvor det er accepteret, at der ikke anvendes tid og ressourcer på yderligere undersøgelser, men i stedet iværksættes passende effektive afbødende foranstaltninger, der ud fra et forsigtighedsprincip sikrer, at miljøet beskyttes.

Det kan dog uanset ikke udelukkes, at der kan være behov for at anmode om feltundersøgelser eller besigtigelser af området, hvis kommunen finder det

nødvendigt for at have et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag. Dette vil bero på kommunens konkrete vurdering fra sag til sag.

Hvor begynder og slutter EU-retten?

Energistyrelsen er opmærksom på, at det i praksis kan være vanskeligt at adskille de nationale og EU-retlige elementer i en særlovstilladelse, når de EU-retlige vurderingskrav i forhold til VVM, habitat og artsbeskyttelse er taget væk. Det vil i mange tilfælde ikke være muligt med sikkerhed at fastlægge, hvornår den EU-retlige del af en national bestemmelse ophører, og den rent nationale del begynder. Dette vil forståeligt give anledning til fortolkningsmæssig usikkerhed.

Energistyrelsen skal dog understrege, at det afgørende i kommunernes sagsbehandling må være, om kommunen sagligt kan vurdere, om de beskyttelseshensyn, som den pågældende særlovsbestemmelse varetager, anses for tilstrækkeligt tilgodeset på det foreliggende oplysningsgrundlag og evt. ved fastsættelse af yderligere vilkår.

Kommunen skal som vanligt kunne dokumentere, at afgørelsen er truffet på et tilstrækkeligt oplyst grundlag, men samtidig også beskrive, at den tager højde for projektets placering i et netfremskyndelsesområde. I praksis bør dette fremgå tydeligt af afgørelsen. Kommunen kan henvise til, at projektet:

- er beliggende i et udpeget netfremskyndelsesområde,
- er screenet og godkendt i miljømæssigt perspektiv af Energistyrelsen efter VE-tilladelsesprocesbekendtgørelsens § 34, og
- derfor er fritaget for miljøkonsekvensvurdering, habitatvurdering og artsbeskyttelsesvurdering efter VE-tilladelsesprocesbekendtgørelsens § 33.

Kommunen bør samtidig som vanligt kort beskrive, hvilke relevante nationale hensyn, der er vurderet i sagen (fx § 3-natur, vandløb, fredning, skovbyggelinje) og hvilke oplysninger, der er lagt til grund for afgørelsen.

Afsluttende bemærkninger

Formålet med fremskyndelsesområderne er at forkorte tilladelsesprocessen og dermed bidrage til en hurtigere udbygning af energinfrastrukturen.

Energistyrelsen og står til rådighed for yderligere vejledning om reglerne om netfremskyndelsesområder, og det er muligt at rette henvendelse på:

Tlf.: 33 92 67 00, Mail: Ens@ens.dk

Bilag vedlagt:

- 1) **VE-tilladelsesprocesbekendtgørelsens § 33**
- 2) **Tekstbidrag til brug for sagsbehandlingen (ikke udtømmende)**

Bilag 1

VE-tilladelsesprocesbekendtgørelsen

§ 33. Net- og lagringsinfrastrukturprojekter, der placeres i et fremskyndelsesområde, der er udpeget i overensstemmelse med § 32, og som opfylder de regler, herunder de afbødende foranstaltninger, der er fastsat efter § 32, stk. 5, undtages af klima-, energi-, og forsyningsministeren fra følgende vurderinger, jf. dog stk. 2:

1) Miljøkonsekvensvurderingen i henhold til § 15 i lov om miljøvurdering.

2) Væsentligheds- og konsekvensvurdering efter:

a) § 6 i bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

b) §§ 3-5 i bekendtgørelse om administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter for så vidt angår kystbeskyttelsesforanstaltninger samt etablering og udvidelse af visse anlæg på søterritoriet.

c) § 2 i bekendtgørelse om administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg og elforsyningsnet på havet.

d) §§ 3-5 i bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

3) Artsbeskyttelsesvurdering efter:

a) § 10 i bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

b) § 29 a i lov om naturbeskyttelse.

c) § 7 i bekendtgørelse om administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter for så vidt angår kystbeskyttelsesforanstaltninger samt etablering og udvidelse af visse anlæg på søterritoriet.

d) § 6 a og § 7 i jagt- og vildtforvaltningsloven.

e) §§ 4-7 og § 10, stk. 1, i bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt.

f) § 2, stk. 1, i bekendtgørelse om æg fra vilde fugle og registrering af ægsamlinger.

g) § 7 i bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

h) §§ 4-5 i bekendtgørelse om administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg og elforsyningsnet på havet.

Stk. 2. Undtagelse efter stk. 1, gælder ikke for projekter, som kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet i en anden stat, eller hvis en stat, der kan forventes at blive berørt i væsentlig grad, anmoder herom, jf. miljøvurderingslovens § 38, stk. 1 og 2.

Bilag 2

Bidrag til brug for sagsbehandlingen (ikke udtømmende)

1. Afklaring

- Bekræft, at projektet ligger i et udpeget NETFO.
- Kontroller, at Energistyrelsen har gennemført screening og givet godkendelse i miljømæssigt perspektiv.
- Afklar om særtilladelsen er oplistet på denne vejlednings bilag 1.

2. Oplysningsgrundlag

- Vurder om Energinets ansøgningsmateriale er fyldestgørende ud fra ansøgning, miljøvurdering af områdebekendtgørelsen og godkendelse i miljømæssigt perspektiv.
- Undersøg om der bør indhentes yderligere eksisterende data fra Energinet.
- Kun hvis det vurderes nødvendigt for at varetage den nationale særlovsbestemmelses krav, anmodes Energinet om at indhente ny data.

3. Juridisk vurdering

- Husk at projektet er fritaget for ovennævnte EU-vurderinger (VVM, habitat-, fugle- og artsbeskyttelse, jf. VE-tilladelsesprocesbekendtgørelsens § 33).
- Kommunen skal fortsat behandle de nationale dele af særlovgivningen.

4. Afgørelse

- Træf afgørelse efter relevante særlov (fx § 3, fredning, vandløb).
- Angiv, at projektet er godkendt i miljømæssigt perspektiv efter VE-tilladelsesprocesbekendtgørelsens § 34.
- Beskriv kort, hvilke oplysninger og kilder der er lagt til grund.
- Gør det tydeligt i afgørelsen, at EU-miljøhensyn er vurderet på planniveau.
- Brug fx formuleringen:

"Projektet er beliggende i et udpeget netfremskyndelsesområde efter [bekg., nr. og årstal] og er godkendt i miljømæssigt perspektiv efter § 34 i VE-tilladelsesprocesbekendtgørelsen ved afgørelse af [dato og år]. Kommunens vurdering omfatter derfor alene de nationale forhold, der reguleres af [den relevante særlov], mens forhold, der er omfattet af EU-naturdirektivernes vurderingspligter, er varetaget på planniveau og i Energistyrelsens screening og godkendelse."

Ovenstående præcisering sikrer gennemsigtighed og tydeliggør både for Energinet, klagemyndighed og offentligheden, hvordan sagen er behandlet inden for rammerne af VEIII-direktivets fremskyndelsesregler. Det kan, ved behov, tilføjes:

"Da det ikke er muligt at afklare om [den relevante særlovsbestemmelse] helt eller delvist varetager EU-retlige eller nationale natur- og miljøhensyn eller en blanding, har kommunen lagt vægt på, at bestemmelsens overordnede formål [indsæt formål] er [at beskytte natur- og miljøinteresser i tilstrækkelig grad o.l.]."

- *Det vurderes herefter på baggrund af miljøvurderingen af [dato og år og afsnit], at beskyttelseshensynene i [relevant bestemmelse] er varetaget da der er fastsat [beskrivelse af relevant afbødende foranstaltning]. "*

Eller,

- *Kommunen har anmodet Energinet om at [foretage relevante undersøgelser] for at sikre, at det ved relevante undersøgelser er afklaret, om projektet kan medføre en væsentlig påvirkning, der ændrer tilstanden eller funktionen af de i [§§] beskyttede forhold og for at opfylde officialprincippet. Undersøgelserne er vurderet nødvendige for med tilstrækkelig videnskabelig sikkerhed at sikre overholdelse af [særlovsbestemmelsen]. Oplysningerne der er modtaget af Energinet [beskriv oplysningerne] vurderes herefter at være tilstrækkelige til at kommunen kan træffe afgørelse."*
- Stil kun vilkår, der er forholdsmæssige.
- Sædvanlig klagevejledning indsættes.